

สภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของชุมชนในการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
REAL STATES AND EXPECTATION OF COMMUNITIES TOWARDS EDUCATIONAL MANAGEMENT
OF CHILDHOOD DEVELOPMENT CENTER OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS
IN PRAKHONCHAI DISTRICT, BURIRAM PROVINCE
ฉัตรชัย เสี่ยมศักดิ์ ดร.สาธิต ผลเจริญ
สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ: การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงและศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ปกครอง ในกรอบงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริการ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดตามตารางของเครจซี่และมอร์แกนได้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครอง จำนวน 208 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 30 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 68 คน รวม 306 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิไม่เป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น .891 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ค่าเอฟ และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง

1.1 สภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมมีการปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 79.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติ โดยด้านที่มีค่าร้อยละสูงสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านบุคลากร

1.2 ความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบุคลากร รองลงมาคือด้านบริหาร

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงที่มีจำนวนสูงสุด ได้แก่ มีการจัดหลักสูตรและรองลงมา คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดี ส่วนความคาดหวัง ได้แก่ บุคลากรเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้นโดยการเข้ารับการอบรมหรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา รองลงมา คือ ควรจัดสถานที่ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นโดยการจัดที่พักสำหรับผู้ปกครอง มุมความรู้ต่าง ๆ

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การมีส่วนร่วมของชุมชน

ABSTRACT: This research aimed at examining and comparing the actuality and the expectation that the communities had on educational management of the Child Development Centers controlled by Sub District Administrative organizations in Prakhonchai, Buriram. The research was based on the opinions of these respondents: teachers, members of Sub district administrative Organization Councils, and parents. The framework of this research was based on the performance standard of the Child Development Center and covers 6 aspects: management, curriculum and instructional activities, personnel, environment management, service, and relationship between schools and the communities. The samples consisted of teachers, members of the Sub district administrative organization councils, and parents who were governed by the Sub district Administrative Organizations in Prakhonchai, Buriram. The sample were randomly selected and determined according to Krejcie and Morgan Tables. There were 208 parents, 30 teachers, and 68 members of the Sub district administrative organization councils. The random sampling was based on disproportional stratified sampling. The tools used for collecting the data were questionnaires which can be divided into 3 types: Checklist, Rating Scale, and Open Form. The reliability of the questionnaires was at .891. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Independent Sample t-test and One-way ANOVA were used for hypothesis testing. The results were as follows.

1. The results of examining actuality and expectation.

1.1 According to the opinions of the parents, teachers, and members of the sub district administrative organization councils, the reality of educational management at the child development centers under the sub district administrative organizations in Prakhonchai, Buriram had overall performance at 79 percent. Every aspect had performance. The relationship between school and the communities had the highest percentage, followed by personnel aspect.

1.2 Considering the opinions of the parents, teachers, and members of the sub district administrative organization councils, the overall expectation of educational management was at a very high level. Every aspect was at a very high level. Personnel aspect had the highest expectation, followed by management aspect.

2. The results of comparing expectation on educational management at the Child development centers showed statistically significant difference. The aspect of relationship between school and the community had statistically significant difference while the other aspects showed no difference.

3. The most frequent suggestions about the reality were the curriculum management, followed by an importance of cooperative community for managing a good education. The most frequent suggestion about the expectation was personnel development, and proper place arrangement.

Keywords: Educational management, Child Development Centers

บทนำ จากการศึกษาเกี่ยวกับสถานเลี้ยงดูเด็กของประเทศไทย ระบบ กลไกและประสิทธิภาพของสถานเลี้ยงดูเด็กของภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน รวมทั้งรูปแบบและระบบการจัดบริการสถานเลี้ยงดูเด็กที่มีคุณภาพในประเทศไทย พบว่าปัจจุบันพ่อแม่ไม่สามารถดูแลลูกได้ด้วยตัวเอง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน โอกาสที่เด็กจะถูกดูแลโดยคนอื่นจะมีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทิ้งลูกไว้กับญาติ พ่อแม่พี่น้องในบ้าน หรือการฝากเพื่อน

บ้านเลี้ยงดูโดยให้ค่าตอบแทน หรือการนำลูกไปไว้ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากการศึกษาที่เด็กไม่ค่อยมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับพ่อแม่เท่าที่ควร อาจส่งผลให้เด็กเหล่านี้ขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาตามช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ด้วยเหตุนี้รัฐจึงเสนอแนะนโยบายและมาตรการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (สาโรช คัชมาตย์. 2551:1) อีกทั้งรัฐยังเล็งเห็นว่าเด็กเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง ในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต โดยมีกฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างทรัพยากรที่ทรงคุณค่าให้แก่ประเทศ

ปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ เพราะ 5 ปี แรกของช่วงชีวิตเป็นช่วงที่ร่างกายและสมองมีอัตราในการเจริญเติบโตสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับวัยอื่น เป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาสูงสุดเป็นจังหวะทองของการวางรากฐาน การพัฒนาความเจริญเติบโตในทุกด้านถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ เต็มที่เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 2) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 ข้อหนึ่งว่า ต้องพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล โดยตั้งเป้าหมายให้เด็กปฐมวัย อายุ 0-5 ปีทุกคน ได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนสู่ระบบการศึกษา

นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการในปฐมบท ได้กล่าวถึงสภาพปัจจุบันของการศึกษาไทย ในระดับก่อนประถมศึกษาว่า เป็นการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ปีการศึกษา 2550 มีเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดู ระดับนี้ร้อยละ 80.15 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ซึ่งมีจำนวน 3.19 ล้านคน และเด็กประมาณร้อยละ 10.30 ขาดสารอาหาร โดยเฉพาะเด็กในชนบทที่อยู่ห่างไกลและยากไร้ และเด็กในเมืองที่ครอบครัวมีฐานะยากจน แม้ว่าการเตรียมความพร้อมสำหรับกลุ่มอายุนี้อาจมีความสำคัญมาก แต่ก็ยังไม่อาจจัดได้อย่างทั่วถึง และผลการดำเนินงานเมื่อเทียบกับนานาชาติประเทศก็ยังไม่ต่ำกว่ามาตรฐานสุขภาพอนามัยทางการแพทย์ นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ในระยะแรกสภาพโครงสร้างทางสุขภาพของเยาวชนไทยโดยทั่วไปยังต่ำกว่ามาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้นมุ่งเน้นการพัฒนาสุขภาพของเยาวชนไทยให้สูงขึ้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) ในระยะต่อไปเมื่อการพัฒนาสุขภาพของเยาวชนไทยมีมาตรฐานสูงขึ้นแล้ว ประกอบกับเมื่อเศรษฐกิจของผู้ปกครองและชุมชนโดยส่วนรวมดีขึ้นรัฐจะมอบการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พ.ศ. 2542

จากสภาพที่กล่าวมานั้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการจัดการศึกษา และคุณภาพในการพัฒนาเด็กปฐมวัย จะเห็นได้ว่าภารกิจงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านนโยบายของรัฐบาล ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านการจัดการ ปัญหาด้านสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบกับต้องการที่จะให้การจัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของชุมชนในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยใน 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริการ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยรับทราบแนวทางในการ

พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาปฐมวัยให้ดียิ่งขึ้นไปในอนาคตตลอดทั้งรับรู้ปัญหาหรือความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ เพื่อให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อพัฒนาและแก้ไขได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแผนงานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

2. เปรียบเทียบความคาดหวังของชุมชน ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 1,501 คน ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้

1.1.1 ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 1,115 คน

1.1.2 ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 54 คน

1.1.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

จำนวน 332 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้ปกครองครูผู้ดูแลเด็กและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148) ได้กลุ่มตัวอย่างแล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิแบบไม่เป็นสัดส่วน (Non-proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างเป็นชั้นภูมิ (Strata) ได้แก่ ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วทำการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง จำนวน 208 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 30 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 68 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 306 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือ เมื่อได้เครื่องมือฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์แล้ว จึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .891 ซึ่งถือว่ามีความสูงและผ่านเกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.3 แบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 306ฉบับ เก็บรวบรวมได้และมีความสมบูรณ์ จำนวน 306ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับความคิดเห็น

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง วิเคราะห์ด้วยค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1.1 สภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมีเช่นเดียวกัน

1.2 ความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน โดยรวมมีสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมมีสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าชุมชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยรวมอยู่ในสภาพความเป็นจริงมีการปฏิบัติทุกด้าน อาจเป็นเพราะว่าการสนับสนุนงบประมาณและนโยบายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาบริหารและส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น มีการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล โดยเฉพาะระดับการศึกษาปฐมวัย โดยเฉพาะภารกิจจัดการศึกษามีเรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งภารกิจจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีอิสระในการจัดการศึกษาตามบริบทและสภาพของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายทางการศึกษาของรัฐที่กำหนดไว้ และเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการบริหารและหลักการการศึกษา โดยจะต้องพัฒนาเด็กในทุกด้านตั้งแต่บุคลิกภาพ สติปัญญา ความรู้ เจตคติ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็น พฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงต้องมีการสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณ และการดำเนินงานต้องประกอบด้วยหลายๆ ด้านด้วยกัน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านการบริการ ด้านการจัดสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่คอยส่งเสริมสนับสนุนให้ภารกิจ ด้านการจัดการศึกษาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์มีสภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติ

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพความเป็นจริงทุกด้านมีการปฏิบัติ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่าด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นได้มีหลักสูตรการจัดการศึกษาที่ดีและทุกองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขึ้นมาตามภารกิจในการจัดการศึกษา และได้รับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรา จันทรสุขสวัสดิ์ (2546: บทคัดย่อ) และ นิศากร ทะนวนรัมย์ (2552: 150-151) ที่ได้ทำการวิจัยในเรื่องคล้ายๆ กัน คือ เกี่ยวกับปัญหาและความคาดหวังของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามท้องที่ที่ศึกษา พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุด ไม่ใช่ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะเป็นด้านอื่นที่เป็นปัญหา และชุมชนมีความคาดหวังในระดับมาก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาและพัฒนาการจัดการศึกษาด้านอื่นมากกว่าด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ความคาดหวังในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าชุมชน มีความคาดหวังในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการจัดการศึกษายังมีประสบการณ์ในการดำเนินงานน้อย และอาจประกอบด้วยปัจจัยในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหาร ที่ผู้บริหารท้องถิ่นยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา

ด้านงบประมาณในการพัฒนาอาคารสถานที่ การพัฒนาบุคลากรที่ทำการสอนให้มีองค์ความรู้ที่เพิ่มพูน ดังนั้นจึงทำให้ความคาดหวังของผู้ปกครอง ครูผู้และเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญยิ่ง เทศน้อย (2545:

บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการศึกษาเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีความต้องการหรือความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคาดหวังในการจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกด้าน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบล บุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมด้านการจัดการศึกษา บุคลากรมีไม่เพียงพอและขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตากร ทะนวนรัมย์ (2552: 152) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการศึกษาพบว่าด้านบุคลากรและการบริหารจัดการผู้บริหารท้องถิ่นยังขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาด้านการศึกษาปฐมวัย มองข้ามความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก และให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าที่จะพัฒนาคน จึงทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัยขาดประสบการณ์ วิชาการไม่ตรงกับการสอน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความหวังของผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความคาดหวังในด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 สภาพความเป็นจริง

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1.1 สภาพความเป็นจริง ในด้านการบริหารที่ต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ คือ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และมีนโยบายสนับสนุนงบประมาณในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย รวมทั้งมีสุขภาพจิตดีและมีความสุข มีมารยาทปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม ด้านบุคลากรควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียนและหมั่นพัฒนาตนเองและเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมควรมีมาตรการด้านความปลอดภัยและการป้องกันการบาดเจ็บในเด็กและมีการจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ใช้สอยที่ชำรุดเพื่อวางแผนซ่อมแซม ด้านการบริการควรมีการจัดสถานที่พักและมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง รวมทั้งมีบริการรถรับ-ส่งนักเรียนทั้งไปและกลับ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและชุมชน ควรมีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายและการวางแผนการสร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก

1.2 ความคาดหวัง ในด้านการบริหารที่ชุมชนต้องการหรือมีความคาดหวังสูง คือ ผู้บริหารควรมีนโยบายสนับสนุนงบประมาณในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และมีการติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชุมชนต้องการให้เด็กปฐมวัยมีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย และเด็กปฐมวัยมีสุขภาพจิตที่ดี มีความสุข มีมารยาทปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม ด้านบุคลากรที่ชุมชนต้องการให้ครูหมั่นพัฒนาตนเองและเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และครูมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ชุมชนต้องการ ได้แก่ มีสถานที่ที่เป็นสัดส่วน มีอาณาเขตชัดเจน ตั้งอยู่ห่างจากอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น เสียงรบกวน และมีพื้นที่เป็นสิ่งปลูกสร้างที่เหมาะสมถูกสุขลักษณะเพียงพอและมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน ด้านการบริการที่ชุมชนต้องการ ได้แก่ พื้นที่สำหรับจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เด็ก และมีการจัดสถานที่พักและมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง ด้านความสัมพันธ์

ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและชุมชน ที่ชุมชนต้องการ ได้แก่ มีระเบียบรองรับการดำเนินงานส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งมีกิจกรรมให้บริการชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของชุมชน ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภออื่น ภายในจังหวัดบุรีรัมย์ ระดับจังหวัด จังหวัดอื่นๆ หรือระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2546). **คู่มือหลักสูตรปฐมวัยพุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ:

กระทรวงศึกษาธิการ.

จันทร์หา จันทรสุขสวัสดิ์. (2546). **ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนอนุบาลจันทร์หา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ คศ.ม.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญยั้ง เทศน้อย. (2545). **การศึกษาสภาพและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**

ตามทัศนะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. บุรีรัมย์:

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

นิตากร ทะนวนรัมย์. (2552). **ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**

ของจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ**

พ.ศ. 2545-2559. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิกจำกัด.